

564811

15-18
45

SERMONES SACRI,
A D
IUVENTUTEM SCHOLASTICAM
IN ORATORIO
REGII ARCHI-GYMNASII BUDENSIS
DOMINICA III. QVADRAGESIMAE, ET FESTO
ANNVNCIAT. B. V. MARIAE

NEC NON

DOMINICA IV. QVADRAGESIMAE

ANNO M. D. CCC. II.

DICTI.

A

BERTHOLDÖ FÖRDERER

ARCHI-DIOECESIS STRIGONIENSIS PRESBYTERO,
EIVSDEM ARCHI-GYMNASII

EXHORTATORE.

B U D A E,
TYPIS REGIAE UNIVERSITATIS.

1 8 0 2.

Non vt confundam vos, haec scribo, sed vt Filios
meos charissimos moneo. S. Paul, Apost.
1. Cor. 4.

KNY-19-00660

DOMIN. III. QVADRAGESIMAE.

DE DOLORE, ET PROPOSITO S. CONF.

Qui non est mecum, contra me est; et qui non colligit mecum, dispergit. Luc. 11.

Anima peccatoris erat AA! cuius gratia Iesus eiiciens daemonium, tanto argumentorum pondere cum turba prodigium admirata, decertabat. Viderunt etenim perfidi, durissimaeque ceruicis iudaei, fortiorem esse Christi virtutem, ac belzebub, qvi atrium suum in homine antea obsefso custodivit; atqve manifesto Dei digito eiectum esse spiritum immundum, ac mutum, ita vt eo liberatus, iam disserte loqueretur. Factum inficiari nemo aliquis potuit: verumtamen, ne Diuinam in Christo operari potentiam, fors vt extollens de turba vocem mulier, fateri cogerentur, eandemqve in salutis suae causam traducere; spreto potius insigni Messiae beneficio et caractere, inferorum principibus adhaerere vltro etiam, quidquid obtenderet Salvator, maluerunt; quam sequi Christum, et agere quod res est, Dei-que digitum in propriam convertere utilitatem.

An non hoc ipsum hodie quamplurimos, qvi poenitentiae frequentant Sacramentum facere conspiciamus? Gratia Sacramenti, quae ad eiiciendum peccati daemo-

nium ubertim offertur, non solum vt cesses ad tempus a peccato datur; verum et multo magis perfectam et realem cordis *immutationem* pro scopo habet; vt adeo eiecto semel per sinceram peccati detestationem et dolorem immundo spiritu, grandem Dei agnoscas miserationem, et beneficium; omnemque deinceps mali spiritus in cor tuum praecludas aditum. Nunquamne vero accidit o chari! vt nequiores septem alii spiritus in adolescentem, qui poenitere videbatur, ingressi, habitent ibi? Eheu! si tanta est conscientiarum caecitas, ceptumque incuriose examen; si conscientia erronea, quod ultimo audivistis, vt plurimum proh dolor! dominetur; quis amabo confessionis erit dolor, et quod propositum? anne omnes putatis, qui obtinendae mox veniae fiducia ac spe, ad S. Tribunal accurrunt, peccati iugum reipsa excutiunt, inque filiorum Dei optatam libertatem asseruntur? Confitentur multi vt olim Iudas proditor reatus suos; an propterea Deo adhaerent? an eos vere immunes a spiritu immundo dixeris? an non ipsi potius iudices sui erunt? Confessio sane, vera cordis immutatione destituta, inutilis, quoniam nulla et subin sacrilega est. Haec sententia omnium utique durissima illius est, qui in digito Dei eiecit daemones, clavesque coeli et inferorum ad aperiendum vel claudendum portas aeternas tenet; hic opportune admodum in rem nostram ait: *Qui non est mecum contra me est et qui non colligit mecum, dispergit*, quasi dicat: quisquis confitentium Dei causam vera cordis immutatione et dolore continuo penitus

tus non tuetur, nullatenus cum Deo est; atque quod inde consequitur, hoc ipso, quod non sit mecum, contra me est: et quisquis confitentium, non omnes animae suae vires eo intendit, ut per efficax propositum, veteri exuto homine, novum induat, mecumque colligat; quidquid agit, inutiliter laborat, quia, qui non colligit mecum, dispergit.

En! AA! quid ab unoquoque peccata sua confitente desideretur. Cordis immutatio tam est necessaria huic Sacramento, ut per nihil prorsus aliud haec suppleri queat, ut adeo, si ea, aut ex ignorantia, aut oblivione vel negligentia praetermittatur, absolutio Sacerdotis, quasi non facta, censeri debeat. In quonam autem haec cordis immutatio fundabitur? fundatur in compunctione spiritus, intimaque animi tristitia; seu ut verbis Concilii Trid. utar: *est animi dolor ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero*. Consistit itaque cordis immutatio, in aversione a creaturis ac detestatione offensionis Dei, ex dolore super male actam vitam; atque in proposito melioris vitae, odore virtutis repletae, quam posthac inchoare fortiter, persequi constanter volumus. Iam vero quotus quisque ex inconsiderata, levique omni ex parte adolescentia est, qui haec agenda agat? imo, qui vel talia serio cogitet, ac mente assequatur? Miramini AA! me talem ad vos habere diffidentiam; et quomodo multorum dolorem vocare in dubium, et tanquam inanem, aut praeposterum palam accusare audeam. Verum attendite sermonis argumentum.

Quod.

Qvodsi enim *primum* declaravero, quid hic dolor, et haec detestatio proprie sit, intelligetis plane, quod hactenus cor multorum, habita ratione praeteritorum peccatorum neutiquam immutatum existat. Si *dein* praeterea, quid propositum non peccandi de cetero deposcat, audieritis; multis certe formidandum est, vtrum cor istud, habita ratione peccatorum, quae adhuc committere potestis, unquam aliquando immutaturi sitis. Ex utroque coniicere pronum est, quam multorum confessiones prorsus invtiles aut merito suspectae censeri debeant; quoniam firma fiat sententia: *qui non est mecum contra me est; et qui non colligit mecum, dispergit.*

PARS PRIMA.

Qvam est periculosum AA! in puncto doloris aberrare; tam facile evincitur, magnam confitentium partem erroribus implicari; quae is quidem, etsi ob ignorantiam pretium Sacramenti haud prostituunt, fructus tamen impediunt, nullamque remissionem obtinent peccatorum. Sinite, errores istos penitus exutiamus. Sunt etenim, qui dolorem in sensibili quadam artuum et nervorum affectione reponunt; cupiuntque ut compagum, ac medullarum succussionem experiantur, prout ad conspectum rei tragicae fieri consuevit: at, cum doloris affectio, superioris sit ordinis, mentem cumprimis ferire, et animam ipsam ita perstringere debet, ut materiali illo sensu, non.

7

nonnisi velut instrumento, ad manifestandam per singultus et lachrymas animi, cordisque tristitiam utatur. Sunt, qui dolorem verbis affigunt, et obvias in libellis formulas attente legendo, contritionem ipsam elicuisse, sibi persuadent; sed precum formulae, solum quid agendum sit, indigitant; nullam vero iisdem, inesse virtutem, in comperto est. Sunt qui nudam a peccatis cessationem doloris loco collocant; tales plerumque sunt, qui lasciviae diu multumque servientes periculo aegritudinis aut prostitutionis, aut poenarum metu, inducias peccati ineunt, quin aliquando propensione et affectui nuntium miserint. Sunt, qui se poenitentes existimant, eo quod circumstantia, casum mutante, certo pro tempore vitam mutare habeant constitutum; et videas eos probitatis tenere semitam, non quia pristinam vero ex motivo abhorruerint, sed quia eam, loco isto, et his rerum adiunctis persequi, nullatenus esse tutum perspiciunt. Sunt, qui se falsa doloris imagine ludunt, cum se ad memoriam peccatorum turbari, rubore suffundi, tremore repleri sentiunt; hinc eos et consternatos et flentes, peccatis maledicentes ob rodentem conscientiam experieris; quin tamen peccati tollere consuetudinem velint. Sunt, qui se dolere putant, quia naturali quodam futurorum metu concutiuntur; indeque mox certas domos, societates, personarum familiaritatem abrumunt, et fugiunt; at, non vindex Dei manus est, quae eos attentos reddit; sed fortunae discrimen, honoris periculum, causa temporalis, mutati consilii, auctor dici debet. His ego omnibus merito illud Prophetiae repeto:

Po-

Popule meus! qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt: non quasi effectus memorati salutare reddi nequeant, sed quod se solo quaesitum dolorem, et peccati detestationem nullatenus constituent; eo quod his imbui possis, quin malum tuum reipsa detesteris, verumque dolorem habeas.

Totius igitur rei cardo in eo vertitur AA! ut quid proprie detestatio et dolor sit, intelligamus. Atque hoc ipsum Deus per Ezechielem abunde declaravit. Cum enim frustra semper populum Israel ad poenitentiam ac emendationem hortati essent Prophetæ; isque propterea inumeris a Deo calamitatibus affligeretur; tantum aberat, ut hæc illi mala, spiritu poenitentiae supportarent, ut etiam iniuste se ob merita Patrum suorum tractari lamentarentur: *non est æqua via Domini. Quid vero ad ista Deus? en! reposuit: nunquid non magis viæ vestrae, pravae sunt? si amoliri a vobis indignationem meam, et castigationes vultis; nolite unquam merita Patrum vestrorum obtrudere mihi; sed digna proprii cordis immutatione misericordias Domini quaerite: proicite a vobis omnes praevaricationes vestras, et facite vobis cor novum et spiritum novum. Hoc ipsum plane est AA! quod a confitente peccata, Deus petit, atque expectat. Videte, ut res instituat.*

Priusquam in peccati caenum proruere adol. tecum ipso immani audacia disceptasti, utrum Deo et legi eius, an passioni tuae potius obsecundandum sit. Nam utrisque simul et semel te nulla ratione servire posse, quid oggeras, probe perspexisti. Igitur, comparatione inter amorem mulierum, et sanctam

ctam Dei legem, et dilectionem facta; quid egisti? peccato eheu! foedissimae, voluptati, contumaciae insolentissimae, passioni indomitae, pruritui belluino primas prae Deo tribuisti. Atque in hoc, amarum peccati malum Dei quae offensa fundatur. Reconciliari itaque lassatus in via iniquitatis Domino Deo tuo vis et optas; eadem plane via, quae ab auctore omnis boni avertit animum, tibi amodo revertendum est. Dicam apertius: Peccando, Deum ipsum contemptui et quasi ludibrio habuisti; nunc in conversione tua, illecebrae creaturarum plane omnes unius Dei causa, illico proculcandae sunt. Quod tantundem significat: *Antehac* cor tuum, in stultum creaturarum sese effudit. amorem, nunc uni praecise Creatori et mandatis eius tibi est adhaerendum. *Antehac* cor tuum iniquas corporis carnisque delicias confectabatur; nunc tactus dolore cordis intrinsecus, in Divinos vnice amplexus est properandum. *Antehac* cor tuum, taedio, et indignatione rem Divinam curabat; quin occulto agebatur odio, quod serviendum Deo fuerit; nunc afflictus, contristatus et plorans, taedium illud, odium et indignationem eandem, in ipsas creaturas, quas male et scelerate amasti, convertere debes, quod iisdem et momento servire vel potuisti. *Antehac* cor tuum Bonitatis abissum tanto praemio allicientem; haud secus ac minitantem dextram poenis aeternis malitiose et data opera sprexit; nunc peccatum tuum, tanquam vnicum, et summum hominis malum, a gemitu cordis tui, ut rugias, necessum est; nec sit tentatio, aut peccati illecebra, etsi omnes in unum colligantur, quae
te

te a seuera mandatorum Dei custodia auocent, et avertant. En! AA! quid poenitere sit; paucis complector vniuersa: dolere, et reatum detestari est; irreuerentiam, atque iniuriam Supremo Enti, per peccatum illatam, intime cognoscere, fateri, revocare, abominari, repudiare, aspernari, improbare, damnare, et mente saltem deslere; plorare super Deo offenso et amisso plus et magis, quam si hoc, omnia mundi fata, plus et magis, quam si hoc acutissimos mortis dolores, plus et magis, quam si hoc vniuersa diaboli tormenta, iusto Dei iudicio mihi iam iam infligenda, constaret. O si tali ratione cor tuum adolescens! in sancto Dei timore, et amore obfirmetur, vt nihil iam, quod carni blanditur, arrideat, nihil quod vitam animae trucidat, spiritus perhorrescat; dicite, an non summa cordis amaritudine deplorabimus, quod excaecati per omnia, transitoria, resque vilissimas, imo natura sua pudorem excutientes, infinito et aeterno, et omnium possibilibus Bonorum fonti praetulerimus? quod ingrati per omnia, Deum, nostris undique commodis incumbentem, refractario ausu impetere, nec dubitauerimus? quodque crudeles in nosmetipsos per omnia, postposita coeli felicitate, aeternae dominationis periculo, nos vltro subiicere, necquidquam exhorruerimus. Talia profecto cogitare debes adolescens! si peccatum exasse detesteris.

Prolixius haec a me dicta cum sint; nolite arbitrari AA! multa vobis verborum phrasi utendum esse, vt hos doloris et detestationis actus de corde penitus immutato eliciatis. Cor contritum et humiliatum, ad Deum in-

incunctanter evolat, qui et praefio est, ad hoc recipiendum; non verbis hic, sed affectu, sensu, et pietate opus; et Deus, qui intima cordis videt, id vnum spectat, num poenitens cor, serio, ardentem, et sincere damnet peccatum, veniam et miserationem imploret. Exempla aliquot notate. Iniquitatem suam confitens David dixit: *peccavi Domino!* Facti poenitens filius prodigus ingemuit; et ait: *Pater! peccavi in coelum et coram te, jam non sum dignus, vocari Filius tuus.* Suffusus poenitudine cordis publicanus, percutiendo pectus dixit: *Deus! propitius esto mihi peccatori.* Magdalena, et Petrus profusis ubertim lacrymis loquebantur; nihilominus tamen remissionis gratiam consecuti sunt, eo quod lapsus suos corde amoris igne inflammato detestarentur. Vis ergo tota, in cordis immutatione concentratur; sine cujus innovatione nihil agitur, loquente diserte Deo: *proiicite a vobis, omnes praevaricationes vestras, et facite vobis cor novum, et spiritum novum.*

At, quam parum, peneque nihil cor vestrum o adolescentes! habita ratione peccatorum, quae vos rite confessos existimatis, immutatum deprehendo? ah si cor isthoc vestrum doloris plena peccati detestatione occuparetur; quam alios vos ad S. Tribunal accedentes conspiceremus? Fieri ne posset michi adol. ut tali sensuum evagatione Templum ingressus abs ulla animi tristitia, Dei ministro temet attrudas? fieri ne posset, ut tot, et tam gravia peccata, tanquam facta heroica, aut fabulam narraturus abs omni pietatis sensu confitearis? fieri ne posset, ut ipsa illa verba, quae in conclusione

testa-

testari dolorem solitum est, frigido adeo tono, et deproperante lingua dicas, ut etiam Sacerdos, haerere anceps debeat, num Sacramenti gratiam impertiri fas sit? Quidquid cogitatis o chari! id extra controuersiam est, quod tam leuiusculo et materialiter nonnisi elicitio dolore, nullo unquam tempore, confidentes reatum veniam sperauerint; asseuerante id aeterna veritate: *Qui non est mecum contra me est.* Vti enim certum est, hominem luctus indicia habere posse, quoniam mens moerore adfecta sit; ita plane impossibile, ut formali et intrinseco dolore contabescas, quoniam hoc externis quoque signis non prodatur; quod cum non fiat, quid inferre aliud possumus; ac illud: *Qui non est mecum contra me est?* Nonne si odio persequaris hominem, non solum illius obtutum fugis; verum, et domum et familiares, eosque omnes, qui aliquo ei pacto connectuntur devitas; cur non idipsum cum peccato tuo agis? cur lapsuum consuetudinem, et proximam peccati occasionem, tanto studio celas? cur confessarios, qui securrim ad radicem ponunt, maxima sollicitudine fugis? ideo quia verum est illud: *Qui non est mecum, contra me est.* Sane adol.! cui vere cordi est, ut veteri exuto homine cum actibus suis quod Paulus vrget, tandem aliquando novum hominem, qui secundum Deum creatus est, in iustitia et veritate induat; is utique non modo conscientiae vulnera, sed etiam inveteratos habitus, synaxes sacrilegas, inclinationes animi, tentationes quotidianas, totumque animae statum confessario deteget, ut tibi ex integro mederi, teque profu-

futura status tui electione, manuducere possit; hoc cum facere detrectes, verificatur identidem: *Qui non est mecum, contra me est.* Aut si cor tuum jam esse immutatum oggeras; cur quæso tanta tibi ad peccatum affectio dominatur? cur id optas vnum, vt haec et illa lasciviae species, mortalis culpa non esset? cur suspiras dolesque quod instar equi et muli, tibi carnis pruritum sequi haud liceat? cur eos felices reputas qui abiecto omni pudore, et proculcatis conscientiae stimulis, desperantes vt ait Apost. *semetipsos tradiderunt immunditiae*, et omnis generis peccato? verbo, an Aegyptum relinqvendo quidem, cepas, et allia desiderares? an, vt Lothi vxor Sodomam respiceres? an vt aegri facere solent, vetitorum ciborum saltem intuitu delectareris? nisi res vndequeque se ita haberet: *Qui non est mecum, contra me est?* O mi chari! an non fundatum de peractis confessionibus vestris dubium occurrit? cum tamen, nonnisi cor descripserim, quod labiis quidem Deum honorat et dolet, cordis autem immutatione longe ab eo est. Quid vero cogitabitis, si totidem supersint argumenta, quæ confessionis etiam propositum, habita ratione peccatorum, quæ adhuc committere potestis, suspectum omni ex parte faciant?

PARS ALTERA.

Impossibile est AA! vt propositum, quæle desideratur, verum bonumque existat, quousque

usque ipsa peccati detestatio, tot erroribus obnoxia est. Nec enim detestari peccatum, quin illud corrigere proponas, nec etiam propositum elicere, quin serio detesteris, potes. Aut, ut expositae cordis immutationi insistam, non possumus avertere cor a creaturis, tanquam obiecto peccatorum, et conferre totum, ad creatorem; nisi voluntas adsit, quod eas pro semper repudiare velis, neque ista stare voluntas potest, nisi totum te, ad Deum convertas: *Qui non colligit mecum, dispergit.*

Hoc fine, quid igitur est propositum? est firma voluntatis determinatio, vi cuius id, quod perpetravimus, e medio tollere, et nunquam deinceps pro posse nostro committere, statuimus. Dicam apertius. Si cognoscas reatum tuum adol. eumque detesteris, voluntas tua, eam habere dispositionem de praesenti debet, ut si adhuc posses, peccare nolles; quia vero id impossibile est, fixum saltem firmumque sit, ut si pristina illico, et periculosa semet offerret occasio, si circumstantiae illecebris refertae utcunque pellicerent, suscipere etiam gravia, suffere potius omnia velis mala, ac peccato consentire, ut adeo cum rei veritate nunc dicere queas: Domine! si tentatio haec et illa me porro invalerit, tui amore o Deus! quocunque stet, non succumbam, non committam, non faciam; non peccabo in aeternum. Atque hoc non dispergere, sed cum Deo colligere est.

Ex qua voluntatis proprietate consequitur, quod desiruere peccatum, et reparare peccati damna teneris; remque uniuersam, quantum in nobis est, ad eum reducere statum,

tum, ac si peccatum nunquam admissum fuisset. Consequitur, quod cum factum infectum fieri nequeat, ut illa incunctanter arripias media, quae lapsum praevertunt. Quodsi igitur serio dicas adol. revoco et detestor peccatum meum; utinam te nunquam o Deus! offendissem! ah! nunquam haec iniquitas dominabitur mihi; nunquam inimico de me triumphum cedam; quodsi aio, id serio proponas; impossibile est, ut in idem mox peccatum relabaris. Non de fragilitatis erroribus, et venialibus culpis loquor; neque affirmo, quod efficax quantumvis propositum hominem impeccabilem constituat; illud autem evictum est, quod veri nominis propositum, ita tuum obfirmare animum debeat, ut aliquo saltem tempore in vitae puritate, ac innocentia vivas, vimque tibi abs negotio inferas, et non nisi post acre, et longum certamen, et multiplicato hostium agmine fors supereris. Hac solum ratione, verum propositum, cum subsequo peccato non repugnat. At quomodo fieri putem adol.! te alicuius momenti propositum concepisse, qui iisdem plane, et numero, et gravitate foedatus peccatis, et maiori adhuc propensione ad illa, perpetuo redis, et per annos et annos *iteras vias tuas*? petitur a coniunctis Deo hominibus, ut ad probandam propositi veritatem, venialia imminuant peccata, neve defectus advertente animo committere velint; quomodo hi, qui ad gravia perpetranda tam faciles sunt, propositi sinceritatem ostendent? ah! vere sancte dictum est: *Qui non colligit mecum, dispergit.*

Sed quid loquor AA! an non usitata in confessionibus formula dicentem Sacerdos audit:

audit: quod millies mori velit adol. quam Deum rursus offendere? siste linguam infelix! nam cavillaris Deum, et in faciem Deo mentiris. Quid? tu millies mori, qui ante meridiem Deo fidem et amorem voves, et vix horam expectas, vix noctem, ut quod promissisti, malitiose proteras? tu millies mori; quem halitus inficit et corrumpit? tu millies mori; qui nec eovsqve in proposito consistis donec a superveniente tentatione prosternearis, sed in occursum eius auide progredieris? o infelices! ponite verba, vos vobismetipsis non creditis, quomodo Deus vobis credat? Non mors, sed vitae emendatio, et cautela a relapsu petitur AA! quoadusqve hoc non operamur, quaecunqve sit propositum, merito suspectum est. Id quasi in adagium primitus in Ecclesia transit: ubi non apparet emendatio, ibi et propositum necessario, advertite *necessario* fictum, et poenitentia necessario vana et simulata est. Huc quam maxime occasionum fuga, et consiliorum a Sacerdote acceptorum seqvela pertinet; quam enim arte emendationem operaberis, si nunquam manum operi admoveas? si pericula, quorum crescunt illecebrae non fugias? at, quantum laborandum habet Sacerdos, ut horum necessitatem persuadeat? an non saepius metu potius ne denegetur absolutio, quam obsequendi voluntate id adpromittitur? quotusquisqve obtemperat, cum Dei minister, orationis fervorem, Mag. Matris cultum, solitudinis et silentii amorem, laborum diligentiam, novissimorum meditationem, exactum Sacramento- rum usum, sensuumqve custodiam imperat? quis dein opera mortificationis adhibet? quis bonis
 exem-

exemplis, et piis adhortationibus reducere ad viam iustitiae seductos contendit? ergo, si horum omnium neglectu, nec Deo, nec hominibus, quoniam in proposito versemini, exhibere potestis; quis illud firmiter conceptum dicat? anne cor istud et habita ratione peccatorum, quae adhuc committere potestis unquam aliquando immutabitis? ah! *qui non colligit mecum, dispergit.*

Heu! infelicem contentis statum, quo, nec de praesenti, nec de futuro, boni aliquid sperare licet. Ergone, tam salutare Sacramentum, ideo praecise multis institutum videatur, ut illo, pro iniquitatum suarum tegumento utantur, sequae ipsos misere fallant? o mi Chari! cum multo saepius, transgressores Divinae legis sumus, atque iam negligentia, iam malitia, iam subito casu, in peccata prolabimur; quid nobis utilius concedere Deus potuit, ac poenitentiae Sacramentum, quo, si recte utimur, infallibiliter Deo reconciliamur? an ultro tergiuersari animus est, quo minus cor rite paratum ad illud adferatis? anne unum hoc, sauciatae animae pharmacum, in lethale toxicum conuertere non formidabitis? anne eo, quod praesentissimum, ut ait S. Amb. Salutis medium esse debet, diabolo triumphum adornabitis? ah! scitote, quod plerique christianorum, non ideo infernum inhabitent, quia poenitere noluerunt; sed quia simulatam poenitentiam, abs vera peccati detestatione, abs sincero proposito egerunt. O ut alienis erudiamur malis! o ut omni cura et sollicitudine adlaboremus, ne ultima post naufragium tabula, nobis in detrimentum vergat; aut illa, cum maxime

opus est, penitus frustremur. Is, qui in digito Dei pro nostro exemplo daemonium eiecit, atque septem nequiores spiritus re-
verluos praedixit, non frustra, non frustra
testatum reliquit: *Qui non est mecum, contra
me est, et qui non colligit mecum, dispergit.*

FESTO ANNUNCIAT. B. V. M.
DE CASTITATIS ET FIDEI CONIUNCTIONE.

Invenisti gratiam apud Deum. Luc. 1.

En! raram et admirabilem in Virgine ab
Angelo salutata, tum castitatis, tum fidei
coniunctionem AA! His namque ornata vir-
tutibus Maria, gratiam apud Deum, multo
amplissimam invenit. Ad hanc dirigitur ho-
die Angelus, qui eidem, absconditum a sae-
culis Divini Consilii grande arcanum aperu-
it; ut illibatae virginitatis proposito, excel-
sae Matris iungeret dignitatem; quemadmo-
dum fidei plenitudinem, cum castitatis prae-
rogativa, amabili nexu sociavit. Hoc ipsum
plane Elisabeth, Divino afflata Spiritu, in
Maria de Spiritu S. faecundata, praedicabat:
*Beata, quae credidisti, quoniam perficientur ea,
quae dicta sunt tibi a Domino. Quid autem
Sanctissima Virgo tantis cumulanda honori-
bus trepidat, et turbatur? trepidare Virgi-
num est, inquit S. Ambrosius: nihilominus
tamen, fide et fiducia roboratur; cognitione
miraculorum instruitur; atque ad inauditae
glo-*

gloriae provehitur dignitatem. Momento nempe, quo Coeli annuit mysterio, sequē ancillam Domini confitetur, *Verbum caro factum est*; et homo diabolicae iniquitatis versutia actus in culpam, sacramento occultiore redimitur, et immensis gratiae muneribus per Mariam locupletatur. O beata tu fidei nostrae, beata praeconiis et praedicationibus meis! ecce! ex hoc beatam te dicent omnes generationes.

Est igitur AA! summa inter fidei vigorem, et castitatis studium necessitudo, et ipsa quae excelsum hodie fundavit Mariae honorem, nostramque protulit salutem: quarum tamen virtutum, et aevo nostro, vix aliqua habetur aestimatio; etsi evictum sit, quod nec fides abs castitatis amore, nec castitas abs sincera fide, diu in nobis consistere queant. Enimvero castitatis et virginitatis anima, fides est; haec eam ab omni erroris prostitutione et immunditia tuetur; haud secus ac corpus nostrum, per castitatis tenorem ab omni carnis inquinamento praeservamus. Geminae hae virtutes prout una nonnisi de scaturigine profluunt; ita unum duntaxat scopum habent; ingenuam, veramque univēsi hominis nobilitatem, indeque arcto admodum vinculo connectuntur.

Sinite huic documento apprimē necessario et fundatissimo insistamus. Sinite perlustremus, quae tandem sit castitatis cum fide, et fidei cum castitate necessitudo. Duo haec sermonis constituent argumentum. En! affirmo: abs sincera fide, virtus castitatis haudquaquam persistet; id *parte prima* ostendam; amissa vero perditaque castitate, ipsa quo-

que vt plurimum fides amittitur et perditur; id *parte altera* docebo.

Videte clientes Mariani! quae uestra in Virginem Matrem esse pietas et devotio, quamque nova indies capere incrementa debeat, vt per fidei vigorem, et mentis, et corporis puritas atque integritas in vobis vi-geat; neve per castitatis iacturam ipsius plane fidei periculum et iacturam subeatis. Ex Virgine ergo Sanctissima, et castitatem in fide, et fidem in castitate collocare discite.

PARS PRIMA.

Castitas ea virtus est, qua homo ab impuris, et inordinatis carnis voluptatibus abstinet, sui-que victor multo gloriosissimus evadit. Praeclarum hoc Coeli donum, iuxta status diversitatem, diversas quoque appellationes obtinet. Qui nunquam corruptus firmiter statuit, carnis suae integritatem servare perpetuo; huius expers contagionis integritas, illibata virginitas appellatur. Qui legibus matrimonii sunt obnoxii, sanctumque vitae propositum intemerata fide custodiunt; castitatis laudem retinent, vitaeque eorum thor-urus immaculatus dicitur. Qui illecti aliquando foeditatibus carnis, resipiscunt; nullique deinceps cedere iniquitati modis omnibus satagunt; hi castitatis et continentiae salutaris meritum et virtutem adsequuntur. Elucescit itaque, quod castitas, vario sub respectu, partim vt res consilii Evangelici, partim vt virtus et res divinitus praecepta omnibus

bus, considerari debeat. Evangelicum hocce consilium Sacerdotes N. L. et Religiosi sequuntur, qui sanctioris vitae desiderio et studio, ab omni prorsus carnis, mundi quae commercio alienam libere vitam agunt, soli quae adhaerere Deo, amore coelestium eligunt. Ceteri omnes, generaliter tenentur praecepto, vi cuius Christiano homini, quaecumque carnis inordinatam voluptatem Deus vetat, et graviter interdicit. Et si vero celebratissima omnium sit virginalis castitas, et illustrioribus duntaxat mentibus propria, non de illa tamen loquar castitate; sed quae omnibus abs discrimine praecipitur, loquor; et adfirmare aulam, quod certissimum virtutis castitatis fulcrum, et firmamentum sit una, sola quae Christi fides; abs cuius praesidio mox intercidere debeat. Sola etenim fides *motivum* aperit, ex quo aestimare castitatem discimus; non minus et *media* suppeditat, quibus caste vivere possis ac tenearis.

Ipsa quidem ratio multis extollere laudibus castitatem videtur. Quam nobilis et praecellens ea est virtus ait, quae vasaerimum humani generis hostem edomat, et compescit! Quoties impuritatis facinus imperat non raro viris, qui provincias subiugarunt: hoc sane vitium humanitatis est flagellum; civitates depopulatur, mentem hebetudine, voluntatem duritia percutit; florem iuventutis tabescere facit; proditioes, periuria, familiarum ruinas, et crudeles suicidas progignit, humanae societatis vinculum dirimit, omnemque urbem, quae grassatur, ad fatalem praecipitat interitum. O infame ac detestabile malum! quam speciosa ex adverso illa virtus audit,

quae

qvae tot, tamqve enormia mala, vno qvafi ictu resecat? atqve haec virtus castitas est, qvae furentem quantumvis cohibet passio- nem, et qvodd insuperabile putatur, frangit, suoqve subiicit imperio. Sic AA! sic ipsa sana ratio argumentatur. At, qvid proficiunt affabre effectae virtutis huius imagines, nisi religionis et fidei pondere fulciantur? o mi Deus! in qvas impudicitias prolapsae sunt nationes, priusquam adhuc fidei luce iradia- rentur! Gentilis Roma, septem nonnisi Vir- gines *Vestae* Deae sacras habuit, qvas per 30 ministerii sui annos servare virginitem san- citum erat. Tantis ideo celebratae sunt ho- noribus et praerogativis, qvas imperatrices inuiderent; nam regali pompa in capitolum inducebantur; honorario milite stipati consu- les illas praecessere; casu, qvo virginibus his obviam facti sunt, de via cum attentione de- clinarunt; fascesqve honoris causa submitte- bantur; capite damnatos donare vita licuit; ipseque Senatus votum virginum suis in iudi- ciis reuerebatur, et attendebat. Nihilominus tamen, haec Domina gentium Roma, aegre septem tales exqvirere potuit, qvae vitae ca- stimoniam, per 30 probare annos, Vestaeqve obire famulatum vellent. Ceterum notorie impudicitia gentilium viguit, sordesqve suas, ipso Iouis, atqve Deorum, qvos coluere exemplo propugnabant. Qvid qvodd ipse po- pulus Israel, alienus maxime a virginitatis honore, originarias et primitivas coniugii le- ges, falsa admodum interpretatione convelle- bat; atqve in voluptatem effusus, nunquam de virtute castitatis evaserit memorabilis?

Sancta,

Sancta, et amabilis haec coeli doctrina, uni Tibi o Iesu! asservabatur. Et quamvis perpetuam virginitatem, nullatenus praecipto subiecisset, *non enim omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est*; excellentiam illius tamen, per duos ad hoc selectos Apostolos tantopere illustratam voluit, ut brevi plane tempore, coelestem in terras commigrasse virtutem, atque innumeros homines angelorum in carne fragili consecrari puritatem, intelligamus. Effecit id D. Paulus dignitatem Virginitatis non minus fundate, quam magna spiritus commendans unctione. Praestitit hoc ipsum Evangelista Ioannes, qui multa millia occinentes canticum se conspexisse refert: *hi sunt, qui cum mulieribus non sunt coinquinati; virgines enim sunt, hi sequuntur agnum, quocunque ierit*. Festiva haec ad agni nuptias invitatio, innumeros dein ad sanctioris vitae propositum induxit, ut sponsum, qui inter lilia pascitur, spretis fortiter mundi voluptatibus, pleno agmine sequerentur; eandemque virginitatis gloriam profuso saepius etiam sanguine illustrarent. Vna et sola Fides, haec castitatis prodigia produxit. Verum excelsa virginitatis castitas repeto, nemini imperatur; res consilii est, donumque a Deo exorandum; eam potius contemplemur vitae castitatem, ad cuius legem severissime adstringuntur universi.

Lex Christi, quae matrimonium probat, et veneratur; impuros cetera quoscunque actus, vagamque libidinem, velut reatum coram Deo summe abominabilem condemnat, et execratur. An non tuus est o Iesu Apostolus, qui mundo per lucem Evangelii
ad

ad saniora consilia reducto inclamat: *neque fornicarii, neque molles Regnum Dei possidebunt? omnis immunditia nec nominetur in vobis aut turpitudine, aut scurilitas; omnis immundus non habet haereditatem in regno Christi, et Dei.* Vitro adhuc Iesus, cum suam de carnis vitio diceret sententiam, progreditur; ipsaqve occultissima cordis desideria, pari poena, et reatu, cum peccaminoso actu condemnat: *omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, iam maechatus est eam in corde suo.* Neque istud, vnum solumqve fidei meritum putatote, quod abominationem impuritatis ob oculos fiatuat; facit insuper fides, vt fortissimis instauremur *motivis*, qveis castitatem mentis et corporis quam diligentissime custodiamus.

Audire, vt Paulus castitatis et continentiae extollat pretium; et hanc virtutem prorsus amabilem reddat. Postquam singulari Dei favore ait per gratiam fidei, et Sacramentorum virtute membra Christi, et templum Spiritus S. efficimur; ipsi etiam corruptibili corpori nostro aestimationem et reverentiam debemus. Quomodo igitur christianus peccare in se ipsum, et profanare corpus suum impuritatis vitio audeat? loquentem intelligite Dei apostolum: *an nescitis quoniam membra vestra, templum sunt Spiritus S. qui in vobis est? et non estis vestri? empti enim estis pretio magno; glorificate et portate Deum in corpore vestro.* Haec religionis et fidei motiva, ore Pauli prolata, cum sibi bene imprimit adol. christianus; an non de quavis tentatione triumphabit? Estio quod omnis sere caro corruerit viam suam; quod ho-

mines

mines ad in Christum desituti, huiusce-
modi criminibus inforduerint, ut hanc eis
foeditatem ipsi gentilium scriptores expro-
brarent; esto, quod hodie solo nomine chri-
stianus, qui religionem suam ignorat, ean-
demque data opera vult ignorare, carnis
spurcitias quae potest, confectetur; idemne
spiritu fidei obarmatus adol. aget? manum-
que nefariam, ut diruat Spiritus S. templum
sibi inferet? imo pugnantem acriter intueor,
nullaque formidantem pericula conspicio; di-
centemque ut olim Susannam et Ioseph. audio:
quomodo tale malum in oculis Dei admittam?
sed quorsum depravatae naturae statu, prae-
cepta, et motiva, adversus vitium, ad quod
tota propensione fertur homo, ni et me-
diis provideamur, quorum usu sperare vi-
ctoriam liceat? atque hoc praecipuum est
christianae fidei opus, quod non modo con-
tinentiae legem proponat; verum et multo
magis arma in manus certo virtutis tro-
phaeo congerat.

O castae animae! cognitum hoc vobis *fidei*,
scutum haec galea salutis est, ceteraque praesi-
dia, quibus toties adversus insidias inimici
magno animo constitistis. Religio vos ad
ferventem et assiduam excitat orationem, et
Magnae Matris cultum; ut quanto fragiliores
sumus, tanto impensius sanctorum attollami-
nor suffragiis, hortatur. *Petite, et dabitur vo-
bis*, testatum reliquit ille, qui fortia confun-
dit: Bonus ilte Pater est, dabitque spiritum
bonum petentibus se; dicito saepius: *ne tradas
bestiis animas confitentes tibi*; dicito: *fiat con-
funder. Ita orantes cum Paulo experiemini*
omnia

omnia nos posse in eo, qui nos confortat. Fides imbecillitati nostrae, et aliam porro vim, et fulcrum per arctam sensuum custodiam tribuit. Qvisque halitus o chari, castitatis lilia violat: si oculi cuncta videre, aures audire singula appetant; si vniverſis temetipsum periculis obiciās, et illas quoque adeas occasiones, quae olim fuere in ruinam; quomodo inſclamat fides, caſtitatem tueberis? pro-rues certo, atque peribis. Et quia ſaturitas panis, otium, vitaque mollis, petulantiam carnis vehementer concitat; hinc religio, et fides caſtitatis aggerem, in vigiliis, abnegatione, carnis mortificatione, aliisque poenitentiae operibus conſtituit. Eſt igitur vox fidei, quae identidem ſuggerit, dicitque; fruſtra victoriam ſperas, ſi voluptati ſensuum blandiaris, nec audire quidquam de caſtigatone, qua corpus in ſervitutem Spiritus redigitur, cupias, velisque. Quid inſuper de mediis adferre poſſem, quae fides cumulatiſſime ſuppeditat? an non magna ſunt praefidia, et adminicula, quae in pia Sacramentorum frequentatione, pane Angelorum, vino quod germinat virgines, exemplis Sanctorum reconduntur? Eo certe in Chriſtiana religione, cuncta habentur diſpoſita, vt in nobis vitae caſtimonia effloſceſcat, et augeatur; abs quorum uſu, nulla utique caſtitas reperibilis eſt.

En AA! hac ratione fides, caſtitatis fulcrum evaſit, vt adeo ubi fides non eſt, vix caſtum animum requiras. Beatis illis temporibus, cum mundo fides primum iradiabat, et caſtitatis virtus vndequeque reſplenduit. Tunc in Coelo ab Angelis adoratus Deus, totidem

dem quasi in carne adoratores habuit angelos; tunc debili Iudithae brachio lascivi Holofernis caput saepe saepius amputabatur; et obscœnus Amnon, impuritatis victima occubuit; verbo, luxuriæ foeditate contaminata terra, tot castas numerabat animas ut S. Iustin. Phil. Antonino Caesari vadem egerit, se quamplurimos utriusque sexus Christianos nosse, qui castitatem ad *septuagesimum* usque, vitae annum, ipsamque mortem inviolate custodirent. O vos ferveri peccati, et humanitatis monstra; nolite vestro pede metiri universos; habet Deus hodie dum puras, et illibatas ex virtute animas, qui egregio, et admirabili Ecclesiae Christi sunt ornamento; qui hunc thesaurum acrius quam vitam tuentur, cunctisque mundi bonis potiores retinent. Haec nobilissima virtus, quam gentiles Philosophi tot celebrarunt encomiis, quamque Divinus Plato, Diis immortalibus comparavit, humanae societatis reipsa vinculum est. Sed hanc nos verae fidei debemus, quæ infirmitati nostrae, tum motivo, tum mediis subvenit, et adstipulatur. Lacerent Christi religionem abiectionis veneris satellites, christiano nomine prorsus indigni; quod fides severas adeo castitatis leges statuerit, et defendat; id tamen eos scire oportet, si adhuc fidelitas in coniugiis datur, si natalium ordo viget, si filii nondum immatura morte pereunt, si vix natorum enervatio, civitate donata non est; totum hoc religioni Christi in acceptis ferendum est, quæ castitatis praecepto, innumera luxuriæ mala avertit, et propulsat. Tantum nempe influxum fides, in castitatis habet virtutem. Nunc quomodo castitas in ipsam etiam fidem

ope.

operetur, et quale fulcrum fidei laudata castitas existat, videamus.

PARS ALTERA.

Quod Syrach Divino afflatus Spiritu, de Sapientia dixerat; hoc ipsum omni iure de fide, quae coelestis sapientiae emanatio audit, dicendum nobis est: *In malevolam animam non introibit Spiritus Sapientiae, seu fidei, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Nam effrenata et indomita libido, tenebris intellectum, haud secus ac malitia animum complet; atque in horum poenam, lumen fidei subtrahere potissimum solet Deus. Cum igitur virtus castitatis, passionum habenas fidem extinguentes diffingat, atque adeo peccatum illud, quod fidei amissione plectitur, exterminet; quis castitatem fortissimum fidei fulcrum non intelligat?

Nemo certe vnus tam parum idoneus, aptusque ad cognoscendam fidei veritatem reperitur, ac homo, cuius cor, coagulum et collectio infrunitarum passionum est. Inter ceteras vero nulla pertinacius, diriusque saevit, ac luxuriae passio. Huius ea vis est, ut Spiritum fidei cumprimis debilitet. Quapropter bene dixit Paulus: *animalis homo, non percipit ea, quae sunt Spiritus Dei, stultitia enim est illi.* An non ipsi quoque Epicurei, et Cynici profitebantur; sapientem ab inordinatis voluptatibus maxime alienum esse debere? Sol certe imaginem suam non
in

in lutulenta et stagnante palude, sed in limpida puraque vnda depingit; sic lux veritatis, ad castas non nisi mentes, quae nulli subsunt passioni, operatur. Atque haec causa est, quod Paulus ad memorata dixerit verba, *Spiritualis iudicat omnia*. Notiones enim castarum mentium, in vera et sincera fide maxime elucescunt: *Beati mundi corde, quia ipsi Deum videbunt*. Affirmare ausim, quod castae animae, vi altioris contemplationis munere, etiam mortali hac in vita Deum quasi conspiciant, ac intueantur; easque a Deo cognitiones non raro accipiant, quae non nisi praemium et portio castarum mentium esse possunt. Inde virginitatis cultor Ioannes ceteris altius meruit evolare scribens: *In Principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum*.

Quod si tinctos sanguine Martyrum annales perlustrare libeat; quot in rem nostram argumenta deprehendemus? video imbecilles sexu virgines fidei athletarum exprimere constantiam, et fortitudinem, quae nullis Philosophorum superari argutiis potuit. Quoties mundi Sapientes, religionis olores primum, intellecta dein, e castissimo virginum ore fidei veritate, insigni etiam martyrio rem compertam illustrarunt? Unde amabo virgines istae, quas nulla Philosophorum placita erudierant, hoc fidei robur accepere? O si impurus amor, cordibus earum faces suas admovisset, quam facile error, mentem animumque in adversam redegisset potestatem? Nihil utique primum magis, ac hominem vitio luxuriae deditum, variis circa fidem erroribus implectere? at nihil difficilius, ac
puram,

puram, et immaculatam animam, ad ipsius fidei perducere naufragium. Unde factum est, quod Tyranni earum impeterent pudicitiam, quibus erripere fidem voluerunt, et satagebant. Verum gesta Martyrum perhibent, nihil usque adeo impervium, et arduum orbis domitoribus extitisse, ac virginem castam, ad fidei pellicere defectionem; hic sane vis eorum delusa est, dicentesque Christi heroes audivissemus: corpus meum enervare, parthis et leonibus obiicere, vitam adimere potes, at expugnare pudicitiam, violare fidem meam, id nunquam poteris. Sic tua o Deus! bonitate ordinasti, ut fidei gratia, intemeratae castitatis sit praemium. Qui enim S. Fides in corde foeditatibus contaminato radices agat? quandoquidem ipse Salvator primis plane fidei praeconibus dixerat: *nolite dare Sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos.* An dein ipse Deus, praetiosum fidei donum, lascivis hominibus impertietur, aut concedet? o auferretur ut ipse declarat: *auferretur a vobis*, qui estis molles et impudici *Regnum Dei*, quod est fides ad salutem. Scriptura Salamonem a vera fide extorrem commemorat, postquam amore mulierum irretitus, ac perditus esset. Historia temporum, centenos magnae famae viros refert, qui, quoadusque colerent, ac aestimarent castitatem, invicto animo religionis veritatem propugnabant; corrupti tandem carnis vitio, atque insatiabili impuritatis flamma depasti, ut uxores acciperent, ab Ecclesia exierunt. Quid dico exierunt? imo cum toti voluptatibus diffluerent, in ruinam fidei, et morum vires omnes intenderunt.

His

His ego ponderosissimam defectionis a fide Chatolica, aliaque, causam aperui. Castitas a multis, non minus in Lyceis et Academicis protrita est, unde nec fides suo in vi- gore consistit. Et quomodo molles et impudici Religionem Iesu Christi diligant, quae continuo actibus eorum nefandis maledicit, et dirissima pro futuro minatur? vindictam itaque spirant, ut quemadmodum religio eis interitum dictat, sic pari ausu hi Religionem qua possunt, aspernentur, et contemptui habeant. O mi Deus! perdita semel in adolescentibus castitate, et pudore; quid mirum, quod ipsa in fide, mille dubia inveniant, eandemque in animo pridem reliquerint? et quomodo ea religio petulcienti ac effemina- tae aetati arrideat, quae tanta severitate, mo- rum pudicitiam, et castitatem urget; vae mundo a scandalis inclamat? ac non nisi poe- nitentiam, carnisque et sensuum mortificatio- nem praedicat? Apage religionem non spi- nis, sed rosis coronari volumus; quid nobis Crucifixus, nobis Deus venter est — — o benefica Iesu religio, quae tot saeculis mun- dum beasti; ergone discessum a nobis paras? o! ut non aperte adeo damnare impudici- tiam, ipsi qui te nunc oderunt, diligerent te; nunc autem crescente in dies lasciviae malo, sancta ammittitur fides; et redactus in be- ssum homo, non est aptus fidei doctrinae, fertque poenas iusto Dei iudicio tum caeci- tatis, tum obdurationis.

Intelligitis opinor AA! summam fidei et castitatis necessitudinem. Ut casti simus fides colenda est; nam fides tum *motiva* castitatis tum *media* tuendae castitatis providet. Ut
fide

fide integri persistamus, castitas consecranda est; quia castitas ea removet, quae fidem profligare solent. O ut accendamus ad fidei et castitatis amorem, dilectarum Mariae virtutum. O si teste Ecclesi. *non est digna ponderatio continentis animae*; quis salutatam hodie ab angelo, atque electam Mariam Dei Matrem, dignis laudibus, cultu et honoribus prosequetur? Agite, arripite medium tuendae fidei et castitatis, quod Ecclesia inde a sui initio usurpat, cultum tenerimum, et piissimam invocationem B. V. Mariae. Ut sis filius Dei, oportet te esse filium Mariae; nam haec est Mater omnium iustorum, haec est advocata omnium peccatorum, haec est Regina omnium praedestinatorum. Haec nos genuit in monte calvariae; dati enim sumus ipsi in filios ad pedem crucis. Maria vitam dedit omnibus hominibus, dando vitam Deo homini; Ipsa cooperata est in salutem omnium, consecrando illum Patri suo. Nemo potest accedere ad Patrem nisi per Filium; nemo potest accedere ad Filium nisi per Matrem; Pater nihil denegat Filio suo; Filius nihil denegat Matri suae; non salvabor nisi per merita Filii, nec salvabor nisi per intercessionem Matris. Eia ergo sancta Dei Mater! invenisti gratiam hodie apud Deum — Ave gratia plena: fac ut Tuo exemplo atque Patrocinio, et castitatem per fidei ardorem, et fidei constantiam per castitatis integritatem, atque ita gratiam apud Deum nunc et semper inveniamus.

DOMIN. IV. QVADRAGESIMAE.
DE ACTUALI CONFES. ET SATISFACTIONE.

*Sequebatur eum multitudo magna, quia videbant
signa, quae faciebat super his qui infirma-
bantur. Ioan. 6.*

Divina, quae in terris faciebat Iesus opera,
super his, qui aut inedia, aut corporis aegri-
tudine premebantur; figurae duntaxat illius
medelae extiterunt, quam animabus nostris
venerat exhibere. Cum enim ea signa, qui-
bus totum hucadusque regit mundum Deus,
vniuersamque administrat creaturam, assidui-
tate quasi viluerunt; pavit in deserto Christus
quinque panibus hordeaceis prodiose hominum
quinque millia; quemadmodum et alias in-
visa prorsus ratione morbos quoscunque sa-
navit; fecitque talia, ut ad nobiliorem mul-
to animarum vegetationem, et curationem
nos cupidos, maximeque attentos redderet.
Vnde sequebatur eum multitudo magna; et
quae qualisque multitudo? leproforum, arido-
rum, et eorum, qui a spiritibus immundis ve-
xabantur; eidemque necessitudines suas tan-
quam medico animarum, ultro et confidenter
aperiebant: *turba omnis, quaerebat eum tangere,*
ait S. textus, *quia virtus de illo exibat, quae
sanabat omnes, a quacunque detinerentur infirmi-
tate.*

AA! an non eandem plane virtutem Dei
filius illi quoque sacramento indidit, cuius
ternas dispositiones, praecedenti sermone vno
et altero pertractavi? et poenitentiae Sacra-
men-

mentum appellatur. An non et hic diversissima animarum vitia salutari successu confanantur? an non multitudo magna, nullo non tempore hic stolas suas in sanguine agni dealbavit? Quid igitur causae est, quod multi non raro adolescentes, visis licet tot salutaribus signis, atque exemplis; tantam nihilominus in specifica peccatorum suorum confessione experiantur difficultatem; tantam in suscipiendis satisfactionis operibus sentiant molestiam; ut iam nihil usque adeo, ac S. Tribunal formident? atque si optio permetteretur, et longissimo eos abesse tempore videas? causam omnem facile est augurari, vestrique amore ut sentio, dicam. Quousque nempe falsam peccati dulcedinem nondum degustasti adol. Deus tibi bonus, quia oculus tuus ne minimo adhuc nequam, et videbatur et erat; hauriebas cum gaudio aquas lachrymarum de fontibus Salvatoris; et pauculas fragilitatis humanae culpas, magno cordis dolore confitebaris, ac expiasti. Verum ab eo inde tempore, quo crescente aetate, dolus et malitia tecum increvit; quo malorum contubernio seductus et depravatus, in illa iam prorsus vitia, quae nominare pudor vetat; ab hoc inquam tempore, quo utinam! verum non sit, quod Propheta ingemuit: *computruerunt ut iumenta, in stercore suo*; sacramentalis utique et mensura confessio exosa tibi, formidabilis, quin et innumeris difficultatibus obnoxia, et molestiarum feracissima habetur. Ideo AA! non sequuntur multi ex studiosa luentute S. Tribunal prono et cupienti animo; sed coacte ut plurimum, etsi videant in aliis signa, quae faciebat sacerdos super his, qui infirmabantur.

At

At quidquid sit AA! nolite cadere animo. En! proximum est Pascha, dies festus vere poenitentium. Nolite vobis nescio quas insuperabiles difficultates adinvenire; id enim certum, probatumque est: quisquis seriam conscientiae nullatenus erroneae discussione, secum instituit, et vera cordis immutatione, doloris efficaciam, et propositi robur, quod nuper audivistis contestatur; is certe in sui accusatione coram sacerdote facienda nullam difficultatem persentiscet; pronusque erit ad illa explenda opera, quae dispensator mysteriorum Dei, tam in actualem pro peccatis poenam, quam in relapsus cautelam, imponit.

Argumentum itaque pro S. Quadragesima assumptum, ut persequar; rem omnem paucis accipite. Aio *primum*: quidquid difficultatis in specifica peccatorum confessione sustinetis, nihil est, si corde veraciter conversi estis. Aio dein *secundo*: quidquid molestiarum satisfactio complectitur, nihil est, nisi corde convertamini. Agite o chari! ut ea, quae pro salute vestra dicturus sum, operum semper veritate exequamini; videbitis signa, quae procul dubio facienda sunt super his, qui infirmabantur.

PARS PRIMA.

Heterodoxorum error est AA! dum specificam peccatorum confessionem, quam nos *auricularem* dicimus, non esse institutionis Divinae, sed inventum mere humanum clamitant; quod saeculo 13. in concilio Lateranensi,

sacerdotum dominandi libidine introductum haberetur. Dictiterium istud sane malevolum, tum scopo a Iesu Christo quaesito, tum ipsi sanae rationi, quam maxime adversari, quis non intelligat? Cum enim Saluator Divinum saepius ad apostolos sermonem faceret, atque de tradenda omni ea, qua ipse a Patre instructus esset potestate, atque adeo de consignandis coeli et inferorum clavibus diserte loqueretur; num Christum illudere voluisse apostolis, aut erroneam ingenerare opinionem potuisse existimabimus? Quam hoc vel cogitare impium et plus quam temerarium est, tam quoque certum; quod gloriose ex mortuis resurgens Dei filius, hoc quod adpromisit, insufflans in eos mox dederit, dicens: *accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt.* Hisce verbis, tam clare prolatis, quis negare audeat, magnam et amplissimam a Christo, Pastoribus animarum, concreditam fuisse divinitus potestatem; eoque ipso erectum esse sacrum quoddam Tribunal, quod iustitiae simul, ac misericordiae tribunal audit: misericordiae quidem, ad condonanda, et remittenda peccata, quantumvis gravia et enormia; cum poenitentes illud sancta cordis dispositione accedunt; iustitiae autem, ad retinenda, subdole et fraudulenter poenitentibus quaevis peccata; cum id, quod ad obtinendam delictorum veniam, e re petitur, et imperatur, facere recusant. Quid vero hoc in Tribunali sanae rationi consonum non est? agitur, non solum de actionibus malis, fama publica notis; *sed de omni verbo, quod locuti fuerint homines, de operibus tenebrarum, et in abscondito perpetratis;*

imo

imo de secretissimis desideriis et intentionibus cordis, quae praeepto Dei, *nono et decimo*, per *non concupisces*, sat superque declarantur. Vt igitur, quod in Domino iustum est, iudicet Dei minister et sacerdos, ut lapsis bene consulat, inscios et errantes proficue erudiat, faciatque cor novum et spiritum novum; ad hoc necessarium plane est, quod omnibus patet, ut statum poenitentis, causamque peccati penitius et intime cognoscat. Hanc autem cognitionem, unus solusque confitens adferre potest, qui factorum suorum et accusator et reus, et testis unus, idemque est. Atque hinc iuxta constantem SS. PP. doctrinam, et perpetuam Ecclesiae Christi, quae falli non potest, praxim et usum; stricta illa oritur, et gravis obligatio, semet de omnibus peccatis, cum primis lethalibus, humiliter, integre, tum quoad numerum, tum quoad circumstantias speciem mutantes, sine dolo et furo, et omni ea ratione, qua se reum unusquisque cognoscit, accusandi. Hoc sensu dixit Paulus: *si nosmetipsos iudicaremus, non utique iudicaremur*; quod est condemnabimur. Quodsi usu linguae, aut sacramenti Ministro destituaris; haec sui accusatio saltem *in voto*, aut desiderio esse debet; locus et de nobis illud Christi dictum impletur: *adhuc estis in peccatis vestris*.

Vniuersa haec, quae nunc allata sunt, quisquis inficiari praesummit, censetur ab Ecclesia Iesu Christi ipso facto alienus; et a Communionem SS. exclusus. Audite ipsius Concilii Tridentini verba: *si quis dixerit, necessarium non esse iure Diuino confiteri omnia et singula peccata mortalia, etiam occulta, et quae sunt contra ultima Decalogi praecepta, et circum-*

cumstantias, quae peccati speciem mutant; sed eam Confessionem tantum esse utilem ad erudendum, et consolandum poenitentem, et olim sic obseruatam fuisse, anathema sit. Ex his suapte conficitur AA! confessionem auricularem ne-
utiquam in concilio Lateranensi originem accepisse; bene vero, quod huius peragenda-
tempus, idque circa Festum Paschae, autho-
ritate Ecclesiae sit defixum, atque constitu-
tum. Attamen stabilito iam fidei dogmate,
quaevis difficultas sublata non est; dicereque,
propudiosam sui accusationem, omni carere
difficultate, idem foret, ac non intelligere,
quod paulo dictum est. Verum affirmare au-
sim, quod corde penitus immutato, quaequae
difficultates, simul et semel evanescant. Enim
vero cor recte et sincere immutatum, cuncta
arripit, omnia suffert, et quidquid e re peti-
tur, abs negotio operatur. Et cur hoc AA?
ideo: quia, stante hac immutatione, cor pec-
catoris semet ad Deum ex toto convertit, et
Deus vicissim se convertit ad peccatorem,
eidemque isthoc iugum suave facit; et quia
huius vigore, innumera per Sacramenti mi-
nistrum accipit Bona.

Dictum iam saepius est, quidquid cordis
immutatione agimus, quod totum hoc, pro-
pter Deum fieri debeat. Cor sedes peccati
est, illudque concepit; primum igitur, et pa-
ratum ad omnia ipsamque accusationem sui-
metipsum ut ut propudiosam esse decet. Hoc
ad essentiam immutationis spectat. Petitur
autem, non modo, ut plena reatus cogni-
tione detestaris peccatum, et malitiae tuae
finem imponas; sed insuper ut luculentiore
huius doloris testimonio, temet coram sacer-
dote listas, et Fine remissionis obtinendae,
ape-

aperias totum, ac reveles. Est hoc necessarium immutati cordis argumentum. Fuerit etenim hoc peccatoris grande malum, quod peccato ut Paulus loquitur, *inhonoraverit Deum*, eiusdemque mandatis refractarium se exhibuerit: at nunc, cum se ad pedes sacerdotis abiicit, et procumbit; cum Divinum reveretur, et observat ordinem; cum se ipsum arguit et confundit, insolentiam damnat, et hominis propter Deum iudicio se submittit; idemque quod filius prodigus agit et dicit: Pater! *peccavi in caelum et coram te*. Nihilne sinceram hanc sui accusationem valere apud Deum existimatis? Intulit peccator, ut ad hominem loquar, detrimentum Deo; quod animam suam, in Dei vnice gloriam et honorem creatam, et pretioso admodum lytro redemptam sustulerit; at nunc, refert Deo illam; atque non rebellem, vagam, recalcitrantem, sed humiliatam, poenitentem, multisque contriti spiritus lachrymis perpurgatam animam; eidemque cuncta quae abstulerat, restituit. Compensatur sane, hoc facto Dei honor, quem peccantes laesimus; atque potioris illum habes, eamque Deo laudis et obsequii partem, quam ei 99 iusti nunquam lapsi, haud tribuunt, defers: dico vobis, *ita erit gaudium in coelo super vno peccatore, poenitentiam agente, quam super 99 iustis, qui non indigent poenitentia*. Ah! nolite de obtenta feliciter venia quidquam dubitare; neque enim Deus ut illi iudaeorum se habet; qui, cum darent vxoribus libellum repudii, etsi illae amarissime deprecarentur, non sunt tamen receptae: *Venit filius hominis quaerere et saluum facere quod perierat*; quapropter Deus per Prophetae ait: *reuertere ad me, et suscipiam te*.

te. Atque haec ipsa cordis immutatio, quam confitens, non verbis solum, sed ex animo facit ac exequitur, omnia ea tollit impedimenta, quae vitae novae proposito lucadusque obsisterunt; nam fidem, quam is Deo Omnipotenti B. M. V. et OO. SS. ritu solemni spondet, et vi cuius novum induit hominem; ita vires Sacramenti exerit, ut totus anima mundatus velut e regenerationis lauacro redeat. Verum hoc ipsum esse ais, quod terret et angit; scilicet, quod ab homine, qui pro Tribunali sedet, sic cognosci debeas, sicut coram Deo cognitus es? Fallimini AA! eousque solum confessio peccatorum specifica angit, et difficultatem quasi insuperabilem procreat, quousque cor vestrum, nondum ex toto immutatum habetur; aut quousque cor istud in partem utramque claudicat. Nonnisi tunc pudor et metus iugum intollerabile putatur; eo quod mente et animo certo cuidam peccato, adhaereas, cui ultro quoque litare velles. Verum esto magnanimus, solve vincula colli tui, vni elige servire Deo; nulla certe iam supererit difficultas, quae te a sincera delictorum confessione absterreat. Viro hac in parte credendum est, quem Ecclesia Catholica, semper ut perfectissimum conversionis exemplar, veneratur. Quousque Augustinus secum luctaretur, voluit, et non voluit, remque in dies procrastinabat; novas identidem reperit difficultates; propensio ad voluptatem, spes veniae, animi inconstantia, eum retraxere; expavit sacrificium, quod ei de se immolandum fuerat. At postquam vis Divini amoris aestum impuritatis in eo gloriose superaret; auctor erat ipse confusionis suae, cunctaque adolescentiae suae delicta, et vitiorum progressi-

gressione, et luctam in libris confessionum
 13 orbi vniuerso aperuit. Is est, qui hodie-
 dum in praeceps ruenti adolescentiae incla-
 mat: *Facite vobis confitendo propitium, quem
 peccando non fecistis nescium*; tantoque magis,
 quod innumera per Sacramenti ministrum ac-
 cipias Bona.

En! qui tibi adol. pro tribunali sedet
 sacerdos, Pater tuus, amicus, pastor, aduo-
 catus, iudex, sed iudex benevolus, frater,
 Doctor, et Magister, vnus idemque per o-
 mnia est. Est Sacerdos aio Pater, et defeca-
 ti amoris plenus. Ponite filium, at filium e-
 heu! miserandum in modum ad nefaria quae-
 que seductum, et prolapsum; habere nihil-
 ominus Patrem, a quo tenerrime diligatur:
 num facti poenitens, huius aduolvi pedibus
 dubitabit? Genitor vero, filium suum exitio,
 et horrendae morti proximum videns; an non
 modos exquiret omnes, quae eum pristinae
 libertati restituat? idem plane et sacerdos
 agit, vt primum sceleris consuetudinem, et
 deplorandum conscientiae intellexerit statum.
 Est dein frater et amicus vester, homo iisdem
 vitae miseriis, infirmitatibus, et tentationum
 aestro obnoxius; atque propterea gnarus in-
 firmitatis humanae, et gnarus illius: *qui stat,
 videat, ne cadat*. Est praeterea medicus ani-
 marum, in hoc a Deo constitutus, vt consa-
 nandis vulneribus vestris studeat, atque vt
 benignus ille Samaritanus, oleum vino mis-
 tum, lateri vlceroso adhibeat: quid si aegro-
 tus lanquere mallet, quam morbum, etsi foe-
 dissimum, medendi causa aperire? nonne vos
 eum, mente motum diceretis? at ecce! vix
 corpus modico affligitur dolore; quid quae-
 so intentatum relinquis? amara sorbes me-
 dica.

dicamina, esuris sitisque, hominum congressu, oblectationibus et solatiis vltro abstinere, quin operationes dolorosissimas laesus admittis: iam vero vt conscientiae cruciatus eiicias, facere nihil, pati nihil, praepotes? an non id maximum esset in animam crudelitatis et furoris argumentum? *O quam dabit homo commutationem pro anima sua?* Est porro Sacerdos aduocatus et iudex: habes periclitantem in iudicio causam; an aliquam rei familiaris circumstantiam celabis? an non pandis occultissima, vt iudicum opem implores? Est denique pastor et magister: illius igitur est officii, vos instruere, hortari, consilia suppeterere, eaque curare omnia, quae bonus Evangelii pastor, ovem ex centum perditam, quaesiturus egit; vestri autem muneris est, illum abs strepitu vel quaerimonia, tanquam Deum ad cor loquentem audire, consiliis aquiescere, monitis obtemperare, praeceptis morem gerere, et nullo vnquam pacto contendere vel disceptare. Dicant nunc accatholici, an non vniuersa haec, tum sanae rationi, tum fini a Iesu Christo intento, consona maxime habeantur? Res mira! eos ipsi prae ceteris famulos diligunt, quos catholicae fidei recte ob hanc specificam peccatorum confessionem bene addictos vident; quis enim abs confessione auriculari fures ad restitutionem stringet? cum vero de propria pelle agitur, superbia hominis per omnia protestatur. *O caecitatem! an non anima plus est quam esca?* Quare inexcusabilis es o homo! qui diuitias bonitatis contemnis: *si rem grandem dixisset tibi vates*, ait textus S. *ut a lepra mundareris, facere utique debueras; quanto magis, quia nunc dixit tibi; lauare in Iordane septies et munda-*
beris

beris? Stat itaque assertio prima, *mors et vita, in manu linguae teste Eccl. nam quidquid in specifica peccatorum confessione difficultatis sustinetis, nihil est, si corde veraciter conuersi estis. At non secus quidquid molestiarum satisfactio complectitur, nihil est, nisi corde conver-* tamini.

PARS ALTERA.

Haud dubium AA! quod humilis, sincera, et doloris plena sui accusatio sive Confessio satisfactionis Deo pendendae, partem aliquam constituat; nam scriptum est, *cor contritum et humiliatum Deus! non despicies*. Superest nihilominus o chari! temporalis quaedam, et voluntaria poenae tolleratio, quam Sacerdos ad reparandam iniuriam Deo per peccatum illatam iniungit; quamque tu ipse tibi ad expungendam poenam temporalem peccato debitam imponere vltro debeas.

Falsa et ab omni aequitate abludens, est illa Accatholicorum assertio; quod, cum Christus Dominus morte et passione sua, infiniti pretii sacrificium, immensamque Deo pro peccatis totius mundi praestiterit satisfactionem, quod eo ipso nihil vltro nobis, ac via lata, petulans, et mollis relinquatur. Infiniti profecto tuum o Iesu lytrum, quod pependisti valoris et meriti hodie dum est; at vero, quibusnam putatis, illud reipsa et quoad effectum adplicabitur? An non vlciscendo peccata in te ipso, illatam Deo iniuriam et contumeliam recognoscere quam maxime convenit? aut oscitantibus pretium sanguinis Christi obveniat? nihilque etiam agentes fructum tantae passionis consequantur? An non diserte

te aeterna veritas dixit: *Positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in Israel?* Quid AA? et quomodo Agnus, qui tollit peccata mundi; quibusdam saltem, in ruinam esse posset; si sola ut aiunt, *fides et fiducia*, ad resurrectionis praemium, ius tribueret? Ergone aberrarunt omnes Sancti, et Sanctae Dei, quod Christum morti traditum assidue planxerint? quod deletis etsi centies poenitentiae Sacramento peccatis, cum timore tamen, ac tremore salutem operarentur? quod tanto a licitis perpetuo abstinerint, quanto meminerunt se illicita aliquando admisisse? Cur quaeso vas electionis Paulus tam clare testatum reliquit? *adimpleo ea, in carne mea, quae defunt passionum Christi.* Nihil utique Christo, tanto dilectionis opere deesse potuit, sed nobis cooperationis studium deesse solet. Quisquis igitur praeteritorum peccatorum, facile adeo memoriam ponit; nec in amaritudine animae suae delictorum recordatur, nihilque admodum poenitentiae causa praestare operum satagit; is certe, de exigua, poeneque nulla cordis immutatione convincitur. Febris, etiam cum absterfa est, plurimas in conualescente, depulsi morbi reliquias permittit; et deleto quantumvis peccato, mali habitus, et proclivitas ad peccatum, maximo salutis impedimento manent: quodsi ergo non sufficit, votum habere emendationis, sed requiritur voluntas efficax, et actualis se emendandi; bonorum siquidem desideriorum plenus est infernus; quid tu o adol. de corde nouo, de Spiritu novo, quod est, de feruore, et zelo actionibus tuis impendendo cogitabis? tunc amabo illis tribus aut quinque *Pater et Ave*, rem omnem confectam arbitreris? tu nullis ieiunii, silentii

tii et pietatis legibus teneberis? tu rem litterariam, aliaque instructoris officia, tractare oscitanter, hoc ipso reatum non putabis? Scito et animaduerte, quod sacrosanctum Concilium Trid. Sacerdotum pro Tribunali sedentium oneret conscientiam, si congruis non vtantur poenis atque remediis, si nimium mites parte ista semet exhibeant; hac enim ratione fieri consuevit, quod multi peccata sua, non nisi levia, nec attentione digna putent, et in malo identidem occaleant, et obfirmentur: At malvnt subin Curiones S. quibus levitas iuvenilis animi cognita est, nonnullos potius flammis purgatorii addicere, quam digna vtendo severitate, ipsum, satisfactionis neglectu, exponere periculo Sacramentum. Vos igitur, si vestram salutem collocare in tuto desideratis; nolite poenitentiis illis certe exiguis adquiescere; sed spontanea quoque pietatis exercitia, cum primis acrem ad studia applicationem, vestraque officia adiungite. O si corde veraciter conuersi estis; num de talium exercitatione litigandum foret?

At bene memineritis velim o chari, quidquid molestiarum adferat satisfactio, et complectamini etiam; nihil est, nisi corde convertamini. Non desunt, qui se falsa abnegationis specie ludunt. Occurrit Pharisei devotio: ieiunat bis in sabbatho, libenter dabat pauperibus, orabat frequentissime, neque tamen iustitiam consequabatur; nempe, frustra ori esca subtrahitur ait S. Greg. nisi mens ab iniquitate revocetur: cor longe recessit a Deo; cor ergo reverti ad Deum debet. Poenitentia nihil prodest, nisi sit de omnibus peccatis; et qui non odit et vindicat omnia, nihil odit et vindicat. Gratia si non

non delet omnia peccata, nullum delet; non potest quis solum ex parte reconciliari Deo. Vt sis filius Ecclesiae oportet credere omnes veritates; vt sis filius Dei oportet odisse, atque vlcisci omnia peccata. Saul excepit aliqua, et haec est causa perditionis eius. Heu! quid prodest tibi adol. vincere vnum peccatum, si alterius sis mancipium? quid prodest tibi deslere iracundiam tuam, si adhuc mancipium sis impudicitiae tuae? an non satis est vnum lethale vulnus ad vitam corpori adimendam? ita plane satis vnum mortale peccatum, ad vitam animae tollendam. Nec sufficit peccata odisse aut expiare propter Deum; verum oportet et damna reparare, reddere bona, iniquo titulo parta, restituere honorem proximo ablatum, emendare scandala, aliis data; verbo, satisfacere illis, qui fuere offensi: oportet igitur per dolorem et molestia corpori opera, castigare delectationem, quam quis peccando hausit. Satisfactio plena et sincera dici nequit. si nondum peccandi occasionem elimines, fugiasque. Si amas causas peccati, peccatum pariter amas. Satisfactionis itaque opera, vt sancta, meritoria evadant; vigorem doloris et propositi seqvi debent. Ita Paulus docet: *si habuero omnem fidem, ita vt montes transferam; si tradidero corpus meum, inediae, mortificationi, ita vt ardeam; Charitatem autem, quae in gratia sanctificante fundatur, non habeam; nihil sum, nihil mihi prodest.*

Omnibus itaque, quibus possum precibus, per animae vestrae salutem vos oro atque obtestor, vt maiorem deinceps confessionsum vestrarum curam ac sollicitudinem, habeatis. Etenim si poenitentia, considerata vt
virtus,

virtus, tam est necessaria omnibus, qui salvari volunt, ut de propitiato etiam peccato haud sine metu vivere queas; eo quod nemo cognitum habeat, utrum amore, an odio dignus sit — quid de poenitentia quatenus est Sacramentum, ad recuperandam denuo gratiam inferendum nobis est? ah! attendite, et adlaborate, ut conscientia sit testis pro vobis, non contra vos. Nam ut Dominica abhinc tertia audivistis: conscientia erronea, aufert peccato omne id, quod nos ad eius detestationem perducere debet; aufert et poenitentiae Sacramento omne id, quod illam nobis salutarem reddere potest. Enimvero ut ut labiles sumus, habet tamen ex natura sua quodvis peccatum formidabile aliquid, quod nos ab illo absterreat: *omne malum*, dixit acute Tertull. *aut timore, aut pudore natura perfudit*; et superest porro poenitentia, quae nos ad viam iustitiae reducat. Sed ut primum conscientia erronea laboramus; nec peccatum aliquid formidabile, nec poenitentiam quidquam utilitatis ad nos habere, intellexistis. *Frustra sibi de ignorantia blandiuntur, qui ut liberior peccent, libenter ignorant.* S. Bernar. *Timent iniquitatem suam invenire, quia si invenerint, dicitur eis, recedite ab ea.* S. August.

Iam vero pro reatum cognitione, ipse dolor et propositum cum satisfactionis studio maiora capere incrementa debet, et in hoc quam maxime adnitendum ut haec de corde novo, et spiritu novo procedant. *Qui Christi sunt* inquit Paulus *carnem suam crucifixerunt cum concupiscentiis suis.* En! fructus dignos poenitentiae, suspendio de cruce Apost. comparat. Quemadmodum enim crucis supplicium, omnia suffixi membra afficit; sic poeniten-

nitentia hominem, per omnes animae facultates, omniaque corporis membra, afflictare debet. Debet illa occupare intellectum, ut saepius de mediis salutis cogites; debet occupare memoriam, ut praevaricationum continuo reminiscaris, easque super omnia excreris, teque adversus relapsum sollicitè praemunias; debet occupare voluntatem, ut spiritualia, studiorumque laborem acriter consecretando totum te Deo addicas. Quod corpus attinet, et oculorum curiositatem et linguae petulantiam, satisfactio irremisse castigat; affectionibus imperat, easdemque ad leges Dei et scholasticas moderatur, non vetitas solum oblectationes sibi penitus interdicit, verum a licitis ut plurimum abstinet, et necessarias invitatus admittit.

Etsi magna haec sint AA. quae recensitis quinque huius Sacramenti partibus postulantur; nihil tamen difficultatis supererit, si corde veraciter conversi estis. Quidquid vero his praetermissis a vobis agitur nihil est, nisi corde convertamini. O satagite, ut videatis signa, quae facienda sunt super his, qui infirmabantur. Sancte in rem nostram a spiritu Dei in Prov. c. 28. dictum est: *Qui abscondit scelera sua non dirigitur: qui autem confessus fuerit, et reliquerit ea, misericordiam consequetur.* Amen.

O. A. M. D. G. B. V. M. & OO. SS. H.

NB. Pag. 10. lin. 28. loco dominationis lege damnationis aeternae.

